

Súd: Okresný súd Prešov
Spisová značka: 9C/25/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8114202292
Dátum vydania rozhodnutia: 02. 10. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Rastislav Sikorjak
ECLI: ECLI:SK:OSPO:2014:8114202292.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Prešov samosudcom JUDr. Rastislavom Sikorjakom v právnej veci žalobkyne: Z. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom Y. Š., E.Á. X, zastúpená: Z. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom Y. Š., E. X proti žalovanému: Z. E., nar. XX.XX.XXXX, bytom Y. Š., F. X. X, o určenie výživného, takto

rozhodol:

I. Žalovaný je p o v i n n ý platiť na výživu žalobkyne výživné vo výške 60 € mesačne vopred, splatné vždy do 25. dňa toho-ktorého kalendárneho mesiaca za čas od 12.11.2013 do 31.7.2014.

II. Žalovaný je p o v i n n ý platiť na výživu žalobkyne výživné vo výške 100 € mesačne vopred vždy do 25. dňa toho-ktorého kalendárneho mesiaca, počnúc dňom 1.8.2014.

III. Zameškané výživné za čas od 12.11.2013 do 30.10.2014 vo výške 818 € sa žalovanému p o v o l u j e splácať v mesačných splátkach vo výške 30 € splatných vždy spolu s bežným výživným a to tak, že pri omeškaní čo len jednej splátky stáva sa zročným celé dlžné plnenie.

IV. V prevyšujúcej časti žalobu z a m i e t a .

o d ô v o d n e n i e :

Návrhom došlým súdu dňa 12.11.2013 sa po jeho upresnení žalobkyňa domáhala na žalovanom ako jeho plnoleté dieťa určenia výživného na sumu 100 € mesačne od 01.11.2013.

Žalovaný (otec) s návrhom na zvýšenie výživného nesúhlasil.

Pokiaľ ide o pri rozhodovaní použité právne predpisy, súd pri hodnotení skutkového stavu uvedeného nižšie vychádzal z nasledujúceho:

Podľa § 62 ods.1 zákona č. 36/2005 Z.z. o rodine (ďalej len zákon o rodine) plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť.

Podľa § 62 ods.2 zákona o rodine obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov.

Podľa § 62 ods.4 zákona o rodine pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Ak rodičia žijú spolu, prihliadne súd aj na starostlivosť rodičov o domácnosť.

Podľa § 62 ods.5 zákona o rodine výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

Podľa § 75 ods.1 zákona o rodine pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

Podľa § 77 ods.1 O.s.p. právo na výživné sa nepremlčuje. Možno ho však priznať len odo dňa začatia súdneho konania. Výživné pre maloleté dieťa možno priznať najdlhšie na dobu troch rokov spätne odo dňa začatia konania, ak sú na to dôvody hodné osobitného zreteľa.

Podľa § 160 ods.1 O.s.p. ak súd uložil v rozsudku povinnosť, je potrebné ju splniť do troch dní od právoplatnosti rozsudku; súd môže určiť dlhšiu lehotu. Súd môže určiť, že peňažné plnenie sa môže vykonať aj v splátkach, ktorých výšku a podmienky zročnosti určí, a to aj tak, že omeškanie s plnením jednej splátky má za následok zročnosť celého plnenia.

Súd vykonal dokazovanie obsahom listín tvoriacich spis ako aj pripojený spis zn. 9C/129/2013 a prihliadajúc na tvrdenia účastníkov konania zistil nasledujúce:

Zo sobášneho listu súd zistil, že odporca a B. Z. st. (matka žalobkyne) uzavreli manželstvo dňa 1.6.1985 v Užhorode vo vtedajšom Sovietskom zväze. Z manželstva pochádzajú 3 deti, a to žalobkyňa B. Z. ml., nar. XX.X.XXXX, C. Z., nar. X.XX.XXXX a Š. Z., nar. XX.X.XXXX.

Matka žalobkyne na základe výzvy súdu vyčíslila priemerné mesačné náklady na živobytie a to v sume 430 €, zložené z nasledujúcich položiek: nájom - 96 €, plyn - 50 €, elektrina - 50 €, cestovné - 19 €, deti - 2x12 €, stravné pre dcéru Š. - 20 €, základné potraviny - 20 €, hygienické potreby - 15 €, čistiace potreby - 10 €, ostatné potraviny - 100 €.

Z potvrdenia o príjme predloženého matkou žalobkyne súd zistil, že tento príjem za obdobie roka 2013 spolu s daňovým bonusom predstavoval sumu 4.529,57 €, čo mesačne predstavuje príjem 377 €. Zároveň v roku 2013 navrhovateľka poberala nemocenské dávky v celkovej výške 198,70 €.

Listinnými dokladmi matka žalobkyne preukázala, že

- platí zálohovo elektrinu vo výške 46 €,
- mesačný predpis nájomného a úhrad za plnenia poskytované s užívaním bytu predstavuje sumu 96,57 €,
- platí plyn vo výške 50 € mesačne,
- platí Š. Z. ako svojej dcére stravné vo výške 21,09 € mesačne

a zároveň z predložených pokladničných bločkov vyplynulo, že skutočne kupuje iba základné potraviny bez nejakého nadštandardu.

Z potvrdenia o príjme odporcu (čl. 31) vyplynulo, že tento mal

- v mesiaci január 2013 čistý príjem 585,99 €,
- v mesiaci február 2013 čistý príjem 620,95 €,
- v mesiaci marec 2013 čistý príjem 563,83 €,
- v mesiaci apríl 2013 čistý príjem 747,96 €,
- v mesiaci máj 2013 čistý príjem 810,96 €,
- v mesiaci jún 2013 čistý príjem 967,17 €,
- v mesiaci júl 2013 čistý príjem 402,74 €.

Zároveň odporca potvrdením vydaným sociálnou poisťovňou preukázal, že za obdobie od júla 2013 do júla 2014 poberal nemocenské dávky vo výške cca 500 €, spolu za uvedené obdobie obdržal 5.515,50 €. Zároveň odporca predložil potvrdenie, že od 9.8.2014 je zaradený do evidencie uchádzačov o zamestnanie.

Pre ďalšie konanie, ako to bude ďalej rozvedené, súd považuje za potrebné, po tom, ako sa oboznámil aj so mzdovými listami odporcu, uviesť že čistý príjem odporcu pri odpracovaní celého mesiaca sa pohyboval na úrovni cca 800 € mesačne.

V rámci písomného vyčíslenia výdavkov na živobytie odporca uviedol, že mesačne platí na dom v bezpodielovom spoluvlastníctve manželov 140 €, ďalej uhrádza synovi C. školné vo výške 35 € mesačne, poistenie celej rodine v sume 65 €, mobilné telefóny v sume 120 € a na stravu minie denne asi 10 €.

V súčasnosti odporca platí inkaso cca 118 € mesačne a stravuje sa konzervami a sáčkovými polievkami.

Z výsluchu odporcu súd zistil, že tento je v súčasnej dobe nezamestnaný, k čomu došlo tak, že uzatvoril so zamestnávateľom dohodu o skončení pracovného pomeru, ktorej pravým dôvodom bolo to, že spôsobil nehodu po požití alkoholických nápojov, bol mu odobratý vodičský preukaz a keďže u zamestnávateľa pracoval ako vodič, tento na ďalšom zamestnávaní nemal záujem.

Zároveň predložil doklady SIPO, z ktorých vyplýva, že v súčasnosti za užívanie bytu platí sumu 118,64 €, pozostávajúcu zo zálohy na elektrinu, na plyn a z koncesionárskych poplatkov.

Žalobkyňa preukázala, že je dennou študentkou Prešovskej univerzity v Prešove (Gréckokatolíckej teologickej fakulty). Jej náklady sú mesačne: cestovný lístok - 11,95 €, ošatenie - 30 €, mobilný telefón - 10 €, drogeria a osobná hygiena - 20 €, študijné náklady - 30 €.

Pokiaľ ide o samotné výživné pojem výživné zákonom o rodine nie je výslovne definovaný.

Literatúra a súdna prax považujú výživné za zabezpečovanie potrieb medzi subjektmi rodinnoprávných vzťahov, teda pod výživným nerozumejú iba uhrádzovanie výživy v užšom slova zmysle ale aj uspokojovanie ostatných hmotných potrieb.

Výživné môže byť plnené zásadne poskytovaním pravidelne sa opakujúcich peňažných dávok, môže ale spočívať aj v poskytovaní určitých naturálnych plnení, napríklad bývania a najmä tiež zabezpečovania osobnej starostlivosti o oprávneného a o spoločnú domácnosť.

Zaistenie výživy detí v intenciách zákona o rodine teda nie je len zaistením výživy detí v užšom slova zmysle, ale zaistením všetkých nevyhnutých potrieb nutných pre život kultúrneho človeka. Z tohto hľadiska je potrebné na náležité plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom poskytovať dostatočných prostriedkov (prípadne in natura) rodičmi na vytváranie takej hmotnej základne, z ktorej sú uspokojované vlastne všetky osobné potreby dieťaťa (a to ako každodenné, pravidelne sa opakujúce, tak aj dlhodobé alebo náhodilo sa vyskytujúce). Teda výživa ako taká zahŕňa okrem výživy v užšom slova zmysle aj všetky ostatné hmotné potreby (šatstvo, bielizeň, obuv, bývanie a podobne) a ďalšie potreby dôležité na úspešnú výchovu dieťaťa (potreby na rozširovanie a prehĺbovanie vzdelania, na rozvoj záujmov a záľub, na prípravu na budúce povolanie, kultúrne, športové a rekreačné potreby a podobne).

Hlavnou úlohou súdov, ktoré rozhodujú o výžive dieťaťa je správne určenie rozsahu vyživovacej povinnosti rodičov k dieťaťu. Aj pri určovaní rozsahu vyživovacej povinnosti rodičov k dieťaťu vychádzajú súdy zo zásady, ktorá ovláda každé rozhodovanie o úprave práv a povinností rodičov k dieťaťu, že totiž rozhoduje záujem dieťaťa zvažovaný v súlade s prospechom spoločnosti.

Pri určovaní vyživovacej povinnosti je potrebné predovšetkým vyriešiť otázku odôvodnených potrieb dieťaťa, ktorému sa má výživné poskytnúť a otázku schopnosti a možnosti povinného rodiča. Pri tom, aj keď je výživné v peňažnej forme určené iba rodičovi, ktorému deti neboli zverené do osobnej starostlivosti, je potrebné zisťovať aj možnosti a schopnosti druhého rodiča, teda rodiča, ktorý poskytuje výživu dieťaťu in natura.

Zároveň je potrebné prihliadať aj na to, že zákon o rodine neumožňuje poskytnutie príspevku na akési náhodilé potreby dieťaťa vo forme jednorázovej platby určenej súdom, preto je potrebné pri rozhodovaní o výživnom prihladiť aj na tieto náhodilo sa vyskytujúce výdavky.

Odôvodnenými potrebami dieťaťa, ktoré ovplyvňujú určenie rozsahu vyživovacej povinnosti rodičov k dieťaťu sú teda všetky nevyhnuté potreby nutné pre život kultúrneho človeka. Ich miera je rôzna podľa okolností konkrétneho prípadu; predovšetkým je odstupňovaná podľa veku dieťaťa (fyzickej a duševnej vyspelosti), jeho zdravotného stavu, schopností, náklonnosti a spôsobu prípravy na budúce povolanie a na celkové uplatnenie v spoločenskom živote, prípadne podľa vlastných zárobkových možností dieťaťa a podobne. Niet pochýb napríklad o tom, že odôvodnené potreby mal. dieťaťa útleho veku sa líšia výrazne od odôvodnených potrieb mal. dieťaťa školského veku alebo od odôvodnených potrieb dieťaťa, ktoré je v období prudkého telesného a duševného rozvoja a prípravy na zvolené povolanie v čase dospievania.

Odôvodnené potreby dieťaťa nie sú však dané iba týmito okolnosťami, týkajúcimi sa samotného dieťaťa; sú závislé súčasne od schopností a možností rodičov na výživu dieťaťa. Ak sú tieto schopnosti a možnosti rodičov veľmi obmedzené sú odôvodnené iba bežné potreby dieťaťa, ktoré nepresahujú obvyklú základnú mieru, všetkých nevyhnutých potrieb nutných pre život kultúrneho človeka; ak sú tieto schopnosti a možnosti rodičov veľmi široké, sú odôvodnené aj ďalšie potreby dieťaťa, ktoré vzhľadom na vek dieťaťa, jeho zdravotný stav, schopnosti, náklonnosti a spôsob prípravy na budúce povolanie a celkové uplatnenie v spoločenskom živote nie sú síce celkom bežné, ale sú prospešné všestrannému vývoju jeho osobnosti.

V rozhodnutí o rozsahu vyživovacej povinnosti rodičov k dieťaťu je teda potrebné vyjadriť zásadu úmernosti životnej úrovne dieťaťa k životnej úrovni rodičov.

Pokiaľ ide o schopnosti a možnosti rodičov platí zásada, že nerozhodujú skutočné zárobkové (a majetkové) pomery rodičov, ale ich reálne zárobkové (a majetkové) možnosti. Z tejto zásady plynie zároveň to, že je povinnosťou rodičov, aby venovali všetky sily na dôsledné zabezpečenie výživy svojich detí v záujme ich náležitého telesného a duševného vývoja. Zároveň je nutné zohľadniť to, že na roveň poskytovania prostriedkov na výživu mal. dieťaťa vo forme finančných prostriedkov je postavená osobná starostlivosť o dieťa, to znamená, že rodič, ktorý sa osobne stará o dieťa (predovšetkým maloleté) plní

týmto spôsobom čiastočne alebo celkom svoju vyživovaciu povinnosť k mal. dieťaťu. Výška výživného rodiča, s ktorým dieťa nežije v spoločnej domácnosti sa potom určuje aj s ohľadom na mieru osobnej starostlivosti o dieťa vykonávané rodičom (napr. varenie, pranie šatstva a pod.), ktorý vychováva mal. dieťa.

Súdna prax vytvorila niekoľko časových úsekov, ktoré možno ohraničiť určitým množstvom oprávnených potrieb dieťaťa. Tak sa rozlišuje

- a) najútlejší dojčenský vek,
- b) prechod od dojčenského do predškolského veku,
- c) začiatok povinnej školskej dochádzky,
- d) pubertálny vek a dospelievajúci vek dieťaťa,
- e) dospelosť spojená so štúdiom na vysokej škole (prejednávana vec).

Vek uvedený v písmene e) prináša so sebou vyššie náklady na výživu a ošatenie v súvislosti s rýchle sa meniacim fyzickým vzrastom dieťaťa, ďalej s jeho prípravou na budúce povolanie, s výraznejším uplatňovaním a rozvíjaním jeho talentu a ostatnej záujmovej činnosti, nevynímajúc z toho náklady na kultúrne vyžitie, šport, zábavu, rekreáciu a podobne. V tomto období teda dochádza k podstatnému narastaniu odôvodnených potrieb dieťaťa.

V prejednávanej veci ide o prípad, kedy matka žalobkyne je zamestnaná a povinný otec v čase rozhodovania súdu už zamestnaný nie je. Je však nevyhnutné brať zreteľ na to, že povinný rodič - otec si nezamestnanosť zaviniť sám, čím sa vzdal bez dôležitého dôvodu zamestnania. Táto skutočnosť nemôže byť na neprospech navrhovateľky, nakoľko by tým povinný rodič ťažil zo svojho deliktneho správania. Ako súd uviedol vyššie z potvrdenia o príjme odporcu ako aj z jeho mzdových listov vyplýva, že v prípade riadneho odpracovania kalendárneho mesiaca bol jeho čistý príjem za 04/2013 - 747,96 €, za 05/2013 - 810,96 €, za 06/2013 - 967,17 €, teda v priemere 842,03 €.

Príjem odporcu, ktorý žije sám je tak oproti príjmu matky žalobkyne, ktorá sa stará o 2 mal. deti a 1 pl. dieťa dvojnásobný. Len pre zaujímavosť súd uvádza, že odporca náklady na výživu vyčíslil na 10 € denne, teda 300 € mesačne. Pri príjme matky navrhovateľky cca 400 € mesačne, ak by táto celý svoj príjem použila na výživu seba a svojich detí (bez zaplatenia inkasa a ostatných nákladov), išlo by len o sumu 100 € na jednu osobu, teda 3,30 € na deň. Aj to ukazuje na priepastný rozdiel medzi životnou úrovňou odporcu a zvyškom jeho rodiny.

Náklady na živobytie žalobkyne sú minimálne 200 € mesačne prihládajúc aj na pomernú časť nákladov na bývanie hradených za ňu jej matkou.

Ak súd potom zohľadní vyživovaciu povinnosť odporcu voči 2 mal. deťom a manželke, má za to, že tento sa môže podieľať na výžive žalobkyne sumou 100 € mesačne a počas doby práceneschopnosti tak mohol robiť minimálne sumou vo výške 60 € mesačne.

Pokiaľ ide o priznané výživné, toto súd nemohol priznať pred dňom podania žaloby. Priznal ho teda od dňa 12.11.2013 a od tohto dňa aj vyčíslil zameškané výživné nasledujúco:

11/2013 = 38 € (60/30 x 19),

12/2013 - 07/2014 = 480 € (8 x 60),

08/2014 - 10/2014 = 300 €,

spolu 818 €.

Vzhľadom na to, že súd rozhodoval v čase, keď už malo byť zaplatené výživné za mesiac október, rozhodol aj o nedoplatku za tento mesiac (vzhľadom na to, že výživné sa platí mesačne vopred). Nedoplatok povolil súd zaplatiť v splátkach pod hrozbou straty výhody splátok.

O trovách konania súd nerozhodoval pre nedostatok návrhu zo strany účastníkov konania (§ 151 ods.1 O.s.p.).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa

jeho doručenia písomne v 3 vyhotoveniach na Okresný súd Prešov, pričom odvolanie musí mať náležitosti uvedené v ust. § 205 ods. 1 a 2 O. s. p..

Podľa § 205 ods. 1 O.s.p. v odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 42 ods. 3) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha.

Podľa § 205 ods. 2 O.s.p. odvolanie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej, možno odôvodniť len tým, že

- a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1,
- b) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- c) súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- d) súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- e) doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205a),
- f) rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Ak odporca dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, navrhovateľ môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa Exekučného poriadku.